

20 octombrie 2021

Către: SENATUL ROMÂNIEI – COMISIA JURIDICĂ

În atenția: D-nei președinte, Laura-Iuliana Scânteii

SENATUL ROMÂNIEI – COMISIA PENTRU SĂNĂTATE

În atenția: D-lui președinte, Adrian Streinu Cerel

Ref.: Propunere legislativă privind stabilirea unor măsuri în domeniul sanitar, pe perioada stării de alertă, pentru personalul din cadrul unor unități publice și private (L454/2021)

PRO VITA București este o organizație a societății civile, fondată în anul 2005, activă în domeniul drepturilor omului și al asistenței sociale.

Prin prezentul Memoriu vă solicităm cu respect analiza următoarelor critici:

1. Regulamentul (UE) 2021/953 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2021 privind cadrul pentru eliberarea, verificarea și acceptarea certificatelor interoperabile de vaccinare, testare și vindecare de Covid-19 (certificatul digital al UE privind Covid) specifică drept **scop exclusiv al acestui certificat digital utilizarea „la nivel transfrontalier”** (art. 3 alin 1). De asemenea, în preambulul Regulamentului (UE) 2021/953 se arată că Regulamentul are în vedere numai certificatul UE, nu și un certificat național (para. 49). Nici nu ar putea fi altfel de vreme de Uniunea Europeană nu are competența de a reglementa în domeniul sănătății publice la nivel național¹. Mai mult, acest Regulament nu obligă la vaccinare și nu permite restrângeri ale drepturilor omului, precum libertatea de circulație și dreptul la muncă, pe cireteriuil statutului vaccinal.

Un certificat național Covid-19 trebuie, deci, să îndeplinească normele de drept intern, ceea ce nu este cazul așa după cum prezentăm mai jos. Totodată, în considerarea art. 148 alin.2 din Constituție, nu numai că o lege internă nu poate contrazice dreptul Uniunii Europene, dar legea internă contrară acestuia este înlăturată de la aplicare.

¹ https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/what-european-commission-does/law/areas-eu-action_ro.

Tot cu referire la Regulamentul citat, potrivit principiului 10, certificatul de vaccinare se implementează în urma studiilor științifice care ar urma să demonstreze că persoanele vaccinate nu răspândesc boala. Or, deja a fost dovedit, în ultimele luni, că persoanele vaccinate au aceeași încărcătură virală și răspândesc boala la fel ca persoanele nevaccinate. Din această perspectivă, implementarea și utilizarea certificatului ar trebuie oprite, mai ales că posesorii de certificate pot circula și intra liber în marile aglomerări, răspândind agentul patogen.

2. Propunerea legislativă încalcă principiul legalității, prevăzut de art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, din expunerea de motive lipsind studii de impact asupra drepturilor și libertăților fundamentale, precum și studii care să dovedească faptul că instituirea măsurilor preconizate ar avea un impact favorabil în combaterea transmiterii virusului. Rațiunile obiective ale soluțiilor legislative propuse sunt prezentate sumar și neargumentat juridic și conțin doar informații declarative.

3. Propunerea legislativă încalcă art. 53(2) din Constituție, nefiind îndeplinite condițiile cumulative privind:

a). **Necesitatea**. Nu se poate susține că interzicerea accesului la locul de muncă pentru personalul din unitățile medicale și pentru cel din asistența socială ar reprezenta o metodă de combatere a transmiterii virusului SARS-COV-2. Dovadă în acest sens stau următoarele:

- Introducerea certificatului digital privind SARS-COV-2 în alte țări membre ale UE nu a redus transmiterea virusului în sau între statele membre. Toate aceste state, indiferent de gradul de vaccinare s-au confruntat sau se confruntă cu un nou val epidemic;
- Testarea are un grad ridicat de eroare, fapt recunoscut de către CNSU;
- În luna septembrie 2021 nu se constată o diferență semnificativă între procentul persoanelor vaccinate cu schema completă și testate pozitiv din total persoane vaccinate (0,631%) și procentul persoanelor nevaccinate testate pozitiv din total persoane nevaccinate (0,725%).
- În septembrie 2021, 181 persoane vaccinate cu schema completă au decedat, conform INSP². Între 01 și 14 octombrie 2021, circa 300 persoane vaccinate au decedat ca urmare a bolii Covid-19.
- Unele unități sanitare au luat decizia testării și a pacienților și a personalului medical vaccinat, pentru că erau tot mai multe persoane infectate în spital³.

² <https://www.cnsrbt.ro/index.php/analiza-cazuri-confirmate-covid19/2736-situatie-persoane-confirmate-dupa-vaccinare-30-09-2021-1/file>

b). **Nediscriminarea.**

i) Propunerea legislativă conține norme vădit discriminatorii ca urmare a faptului că toți membrii personalului unităților sanitare publice și private și al centrelor rezidențiale și de asistență sunt obligați să suporte costurile testării, în cazul în care nu sunt vaccinați sau nu au trecut prin boală, sub sancțiunea suspendării de drept a contractului de muncă, respectiv a încetării contractului de muncă (dacă au fost cumulate 30 zile de suspendare). Mai mult, se constată că se impune indirect, prin constrângere, obligativitatea vaccinării, deoarece persoanele care nu pot să suporte costurile testării nu își pot păstra locul de muncă decât dacă se vaccinează. Costurile testelor antigen sau RT-PCR sunt foarte ridicate raportat la puterea de cumpărare a cetățenilor, întrucât statul nu a luat măsura de a plafona prețul testelor la o valoare care să faciliteze cetățenilor accesul la efectuarea acestora.

ii) certificatul este valabil numai 180 zile pentru persoanele care au trecut prin boală și au dezvoltat anticorpi și numai dacă au avut un test pozitiv, ceea ce creează discriminare față de restul persoanelor care au trecut prin boală și prezintă anticorpi, dar nu au avut un test pozitiv, precum și față de cele care au avut boala cu mai mult de 180 zile în urmă și prezintă în continuare anticorpi.

iii) prin adresa nr. 19334/2021, transmisă Guvernului României, Avocatul Poporului apreciază, cu privire la Proiectul de lege, aflat în acel moment în procedură de transparență decizională și având un conținut cvasi-identic celui analizat prin prezentul Memoriu, că soluțiile legislative care condiționează exercitarea dreptului la muncă al personalului din unitățile sanitare publice și private, precum și al personalului încadrat în centrele rezidențiale publice și private de obținerea certificatului de vaccinare sau a celui de testare (cu plata testelor realizată de angajat), sub sancțiunea suspendării, respectiv încetării de drept a contractului de muncă **constituie măsuri restrictive privind exercițiul dreptului la muncă, al egalității în drepturi și al asigurării protecției sociale, sunt măsuri lipsite de proporționalitate, inadecvate scopului urmărit, abuzive și inaplicabile.**

c). **Proportionalitatea.** Propunerea legislativă nu respectă criteriul proporționalității; ca urmare a faptului că niciuna dintre cele trei condiții alternative (testare, vaccinare sau trecere prin boală) nu reprezintă o certitudine că persoana nu este infectată și nu poate transmite virusul altor persoane, atât condiționarea desfășurării activității de prezentarea certificatului, cât și sancțiunea aplicată în cazul neprezentării unei asemenea dovezi (suspendarea sau încetarea contractului de muncă) sunt disproporționate.

³ <https://mesagerulneamt.ro/2021/10/decizie-fara-precedent-la-spitalul-judetean-personalul-si-pacientii-vaccinati-sunt-testati/>

d). **Neatingerea adusă existenței unui drept.** Apreciem că măsurile preconizate aduc atingere înseși existenței dreptului la muncă, în substanța acestuia. Dreptul la muncă este un drept fundamental al omului, refuzul căruia înseamnă un atentat la sănătatea și chiar la viața celui în cauză. Conform Constituției, restrângerea unui asemenea drept nu poate fi decât temporară; or, conform cu art. 2 alin. (2) și (4) din propunerea legislativă, atingerea adusă dreptului la muncă va fi una *sine die* (până la încetarea stării de alertă).

3. Propunerea legislativă încalcă art. 34 din Constituție (dreptul la ocrotirea sănătății) prin aceea că potențiala suspendare, respectiv încetare a contractelor de muncă ale unei părți însemnate a personalului unităților sanitare publice și private va avea un efect negativ asupra sistemului sanitar și a posibilității acestuia de a asigura, în perioada stării de alertă, serviciile medicale necesare cetățenilor.

Astfel, pe de o parte, sistemul sanitar se confruntă cu un deficit de personal, mai ales de personal specializat, dar și de personal auxiliar. Ca urmare a suspendării de drept, respectiv încetării contractului de muncă pentru personalul care nu prezintă certificatul, deficitul de resursă umană va spori, ceea ce va avea repercusiuni asupra capacității sistemului sanitar de a asigura serviciile medicale. Astfel, aplicarea măsurilor preconizate va agrava criza cu care se confruntă sistemul sanitar, cu consecințe asupra vieții și sănătății cetățenilor.

4. Propunerea legislativă încalcă art. 47(2) din Constituție (dreptul la măsuri de asistență socială). Prin raționament similar cu punctul anterior, propunerea legislativă contravine dreptului la asistență socială al beneficiarilor din centrele rezidențiale, centrele de plasament și căminele de bătrâni, prin potențiala accentuare a deficitului de personal din acest domeniu, care face parte din infrastructura critică națională.

Precizăm că instituția Avocatului Poporului a întreprins numeroase anchete în centrele rezidențiale, cămine de bătrâni și centre de plasament, în urma cărora a fost constatat un mare deficit de personal.

CONCLUZIE

Apreciem că aplicarea măsurilor preconizate va avea un evident impact social și va influența, prin încălcarea principiului respectării statului de drept, principiului securității raporturilor juridice și al nediscriminării, calitatea vieții, integritatea corporală și demnitatea persoanelor vizate, care se pot afla în imposibilitatea obținerii veniturilor necesare traiului, fiind practic private de mijloacele de subzistență.

Fără a susține adoptarea propunerii legislative, vă solicităm cel puțin ca, pentru a se evita ca soluțiile propuse să fie contrare prevederilor Constituției, testele să fie asigurate gratuit pentru angajați, respectiv plata lor să fie efectuată din bugetul ministerului Sănătății. Totodată este necesar ca restrângerea adusă dreptului constituțional la muncă să fie una explicit temporară.

De asemenea, este necesară acceptarea, în condiții de egalitate, și a testelor care evidențiază prezența anticorpilor la virusul SARS-COV-2, ținând cont de faptul că o mare parte din populație a trecut deja prin boală în urmă cu mai mult de 180 de zile.

Președinte
Bogdan I. Stanciu

